

3/2017

HØSTAKSJONEN 2017

Stopp flukten fra sulten

#nullsult

Caritas
Norge

Kjære Caritas-venn

Tenk at verden i dag produserer nok mat til hele jordens befolkning, likevel går 815 millioner mennesker sultne til sengs hver kveld. Det gjør vondt å tenke på, og det skjer fordi verden hittil ikke har prioritert å utrydde sult.

Barn og voksne som sulter får ikke den næringen kroppen deres trenger for å fungere. Sult er den største helsetrusselen i verden. Vi overlever rett og slett ikke uten mat og drikke. Ett av fire barn i verden er blitt det vi kaller «stunted» på grunn av mangel på næring, det vil si at de er veksthemmet og ikke får utviklet sitt potensial.

Sult rammer en av ni personer i verden. Spesielt ille har de det som bor i beltet som strekker seg fra det østlige Afrika til Tsjadsjøen i vest, og folk i Jemen. Her risikerer over 20 millioner mennesker å dø av sult, et flertall er barn. Verden kan ikke lukke øynene for katastrofen vi ser komme.

Med FNs bærekraftsmål har alle stater forpliktet seg til å være med å utrydde sult innen 2030. Det krever et unikt samarbeid mellom stater, næringsliv, organisasjoner og innbyggere. Caritas Norge bidrar ved at vi har gjort kampen mot sult til hovedfokus i vårt utviklingsarbeid i sør. Vi har gode matsikkerhetsprosjekter i mange land, for eksempel i Uganda, Zambia og DR Kongo. I Uganda samarbeider vi med Hauge Aqua om fiskeoppdrett for å gi proteinrik mat til de fattigste, samtidig som lokale får yrkesopplæring og en inntekt. I Zambia og DR Kongo har rundt 80 prosent av deltagerne i våre programmer gått fra ett til to, tre måltider om dagen.

Dersom verden ikke forebygger sult og tar et krafttak for å bedre produksjon av mat i fattige land som rammes hardt av klimaendringer, så vil utfordringene innhente oss. Flukten fra sulten vil øke, press på ressurser kan bidra til flere konflikter, og flere flyktninger. Norge er ikke isolert fra disse konsekvensene. Å forebygge sult er kanskje det viktigste vi kan gjøre for å få en mer rettferdig og bærekraftig verden. Caritas Norge oppskalere vårt arbeid for å sikre enda flere barn og voksne deres rett til mat. I høst starter vi vår treårige #nullsult-kampanje. Vi skal informere om sultproblemene i verden, få norske politikere til å bevilge mer penger til landbruksbistand og så håper vi på å få mange faste givere til våre sultprosjekter.

I landene vi jobber gir vi småbønder opplæring i effektive dyrkingsmetoder, godt husdyrhold og akvakultur. Vi gir småbrukere kreditt, slik at de kan investere i egen produksjon, og vi jobber der, for å gi dem tilgang til markeder. I humanitære kriser samarbeider vi med myndighetene og deler ut mat, samtidig som vi forbereder lokalsamfunn på hvordan å håndtere fremtidige naturkatastrofer bedre. Caritas Norge driver også påvirkningsarbeid nasjonalt og globalt for økt innsats til å bekjempe sult. For å lykkes med å få en verden med null sult er vi avhengig av støtte. Vi er derfor svært takknemlig for de gaver vi mottar. I år går høstaksjonen til å stoppe sult i verden. Ingen fortjener å sulte. Ditt bidrag redder liv.

Tusen takk!

Med vennlig hilsen

Knut Andreas Orgland Lid
Fungerende generalsekretær

REDAKSJON:

Caritas Norge v/Birgit Vartdal

COVER:

Tommy Trenchard/Caritas Internationalis

Opplag:

6.300

PRODUKSJON:

mediateam.no

TRYKK:

Thure Trykk AS

Denne trykksaken
er Svanemerket.

Kommentarer eller innspill til redaksjonen?
Send en e-post til birgit.vartdal@caritas.no

SULTEN PÅ RETTFERDIGHET

Mat er en menneskerett. Likevel er 815 millioner rammet av alvorlig sult.

side 4-5

EN PLAN FOR Å UTRYDDE SULT

Alle verdens stater har vedtatt FNs 17 bærekraftsmål, en felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringer innen 2030.

side 6-7

FRA ETT TIL TRE MÅLTIDER OM DAGEN

På landsbygda i Kongo er en av ti personer rammet av sult. Opplæring i effektivt jordbruk gir mer mat.

side 8

NORGE KAN TA EN LEDERROLLE

Intervju med Hilal Elver, FNs spesialrapportør på retten til mat.

side 9

FISK MOT SULT

Fisk er en etterlengtet matvare blant mange fattige mennesker i Nord-Uganda.

side 12

TO PÅ FLUKT

Møt Abdul (21), en rohingya som har flyktet fra Myanmar, og Susanna (15), som har flyktet fra Sør-Sudan.

side 13

CARITAS MED KONFERANSE OM SULT

Konferansen «Næringslivets rolle i bekjempelse av sult globalt» skal bidra til større norsk satsing for å oppnå FNs bærekraftsmål to, om å utrydde sult.

side 14

GI EN JULEGAVE MED MENING

Mange av oss har det vi trenger. En gave med mening kan være et alternativ til familie, venner eller som en bedriftsgave.

side 15

Sulten på **RETTFERDIGHET**

Mat er en menneskerett. Likevel er 815 millioner rammet av alvorlig sult.

Av Andrew P. Kroglund

Antall sultende i verden økte i fjor med 38 millioner. (Foto: Isabel Corthier/Caritas Internationalis)

Det gamle testamentet forteller en dramatisk historie om jorddyrkeren Kain som slår ihjel sin bror, gjeteren Abel. Kain er harm fordi han ikke får samme oppmerksomhet for de ofre han bærer frem. I en annen og senere historie kommer gjeteren Esau hjem og er vanvittig sulten etter dagens vandring. Han kjenner den liflige duften av varm linsesuppe. Hans listige bror Jakob merket seg eldstebrorens sult og utnyttet det for det det var verdt. I et svakt øyeblikk byttet Esau bort arveretten sin for en bolle varm mat.

Deler av det gamle testamentet kan på noen måter leses som historien om overgangen fra jeger- og sankerlivet til et fastboende bondesamfunn. Det var en hard overgang, det førte til ufred brødre imellom og vi måtte

ete vårt brød gjennom hardt arbeid og svette, som det står. Historien om sivilisasjonsbygging har med andre ord også vært historien om slit og hungersnød. Men ikke bare var det slik i bibelsk tid, eller i middelalderen, eller for 100 år siden. Det er situasjonen for mange i dag også.

Dagens sultne

I dag lever 815 millioner mennesker med sult, ifølge FNs siste rapport. The State of Food Security and Nutrition in the World 2017 er rykende fersk. Den viser at cirka 11 prosent av verdens befolkning sulter. I løpet av fjoråret økte antall sultende i verden med 38 millioner. Økningen skyldes først og fremst menneskeskapte konflikter og klimaendringer.

I tillegg er over to milliarder mennesker feilernærte, ifølge Unicef. Hvert år dør over tre millioner spebarn på grunn av sult – sult er årsak til 45 prosent av alle dødsfall blant barn i deres første leveår.

Dette er dramatisk. Det er dypt problematisk. Det er umoralsk. Hvordan kan vi tillate at det skjer? I vår moderne tid? Retten til mat er slått fast i FNs menneskerettserklæring, og er gjentatt i flere internasjonalt forpliktende FN-konvensjoner, som Konvensjonen om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter og Konvensjonen om barns rettigheter. Denne rettigheten er en del av den internasjonale folkeretten og innebærer at alle har rett til nok mat, sunn mat og kulturelt akseptabel

HVOR BOR DE SOM SULTER

520 millioner bor i Asia
11% av verdensdelens totalbefolkning

243 millioner bor i Afrika
20% av verdensdelens befolkning, og i Øst-Afrika 33,9%

42 millioner bor i Latin-Amerika og Karibia
6,6% av verdensdelens befolkning

10 millioner bor i Midtøsten
4% av regionens befolkning

mat. Det at en av ni mennesker i verden ikke får nok mat til å leve et sunt og aktivt liv, viser at det er et stort behov for å sikre denne retten i praksis.

Hvem er de sultne?

80 prosent av de som sultar lever på landsbygda i utviklingsland i Sør, spesielt i Asia og Afrika. Halvparten av de som sultar er selv småbønder som dyrker mat til egen familie og forsøker å selge et eventuelt avlingsoverskudd. En mindre andel av de som sultar er jordløse bønder som lever av å jobbe på andres gårder. De får ofte lite betalt for arbeidet og har ikke penger til å kjøpe nok mat til familien. Ofte er kvinner og barn mest utsatte for sult, og de mangler som regel arverettigheter.

Husdyrnomader og fiskere er andre grupper utenfor byene hvor mange lever med sult. I byene finner vi resten av dem som sultar, noe over 20 prosent. Mange fattige har ikke arbeid eller gode nok inntekter til å dekke familiens matbehov. Når fattige familier eller

lokalsamfunn rammes av tørke, flom eller konflikt, har de sjelden råd til å kjøpe den maten de ikke lenger klarer å produsere selv.

Fattigdom og sult, som to brødre

Fattigdom og sult henger derfor nøye sammen. Det finnes likevel også mennesker med liten matsikkerhet i rike land. Cirka 15 prosent av alle hushold i USA har vanskeligheter med å skaffe nok mat til alle familiemedlemmene, ifølge USAs landbruksdepartement.

Nå kommer en ny mørk sky innover livet til de store masser med matprodusenter; klimaendringer. For hver grad gjennomsnittstemperaturen stiger, vil avlingene av mais, soya, ris og hvete kunne gå ned med cirka fem prosent i sør. Hos oss i nord kan avlingen kanskje øke tilsvarende. Men da balanseres det hele, tenker du kanskje. Men så enkelt er det ikke. Vi må også ta med i betraktningen at det blir flere av oss. I følge FNs befolkningsfond blir vi i alle fall ni milliarder munner å mette innen 2050. Det er to milliarder flere enn de sju milliardene vi er i dag. Og hvor fødes de?

Ja, nettopp, i de varmere landene i sør, der matproduksjonen risikerer å gå ned.

Dramatiske framtidsutsikter

Dette er dramatisk. Så dramatisk at FN-systemet, gjennom en lang og god prosess med alle medlemsland, har bestemt at vi skal satse på 17 bærekraftsmål. Et av målene har det utrolig ambisiøse siktepunktet å oppnå en verden uten sult, innen 2030. Et mer ambisiøst mål har vi som verdensborgere knapt satt oss før.

Det er en lang linje fra Kain og Abel, Esau og Jakob og til dagens jordbruk. Men det er fortsatt jordbruket, og fiskeriet, som må fø oss, mer enn noen gang. Vi kan ikke lenger gå tilbake til livet som jegere og sankere. Og underveis har vi blitt tenkere. Vi legger etikk i bunn av politiske valg vi gjør. Derfor skammer vi oss tilstrekkelig til at vi nå har satt oss et endelig mål om å utrydde sulten i vår levetid. Det skulle bare mangle.

TI TILTAK FOR Å AVSKAFFE SULT

- ◇ SATS på småbønder i fattige land, og bidra til at de får tilgang på bedre agronomi og teknologi
- ◇ INVESTER i fattige lands infrastruktur og industriutvikling, samt i transport, slik at det skapes markedsadgang og jobber
- ◇ SATS på urban matproduksjon, nå når halvparten av oss er byboere
- ◇ UNNGÅ sløsing og unødvendig kasting, i en tid hvor vi kaster 1/3 av alt vi produserer av mat
- ◇ REDUSER kjøttforbruket i rike land, ettersom moderne kvegproduksjon bruker store kornressurser som fôr
- ◇ FORBY landgrabbing, der store internasjonale selskap eller land kjøper opp produktiv matjord i sør for å spekulere i matproduksjon, i stedet for å produsere mat for de som trenger den lokalt og nasjonalt
- ◇ STØTT FNs arbeid for å fremme mat som en menneskerett
- ◇ INNFØR en såkalt Robin Hood-skatt på kortsiktige valutaspekulasjoner. Det vil kunne inn drive 400 milliarder dollar per år; mer enn nok til å utrydde all sult i verden.

En plan for å **UTRYDDE SULT**

Alle verdens stater har vedtatt FNs 17 bærekraftsmål, en felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringer innen 2030. Caritas Norge vil jobbe for at verden skal lykkes med mål nummer to: Å utrydde sult.

Av Andrew P. Kroglund

Etter en periode med nedgang fra toppåret 2000 da det var 900 millioner som sultet, viser nye FN-tall at antallet mennesker rammet av alvorlig sult igjen er økende. I fjor var det 815 millioner mennesker i verden som sultet, en økning på 38 millioner. Årsaken til økningen er hovedsakelig konflikt, klimaendringer, urettferdig fordeling av verdens ressurser og kapitalflukt. De alle mest sårbare er fanget i fattigdom, og dermed også i sult. Det finnes ingen enhetlig oppskrift for hvordan disse problemene skal løses, men det er bred enighet om at innsatsen må rettes mot småbrukere, og under- og feilernærte grupper.

Optimisme i Caritas Norge

Caritas Norge har satt kampen mot sult som sitt hovedmål i utviklingsarbeidet. Knut Andreas Orgland Lid, fungerende generalsekretær i Caritas Norge, forklarer hvorfor organisasjonen prioriterer nettopp bærekraftsmål nummer to:

Å utrydde sult er et svært ambisiøst mål. Er det i det hele tatt en mulighet for å lykkes med å utrydde sult?

– Antall personer som sulter i verden øker. Klimakrisene øker i styrke og ødelegger avlinger og livsgrunnlaget til de mest sårbare. Konfliktene er mange og lange, og ofte forbundet med en kamp om noen stadig mer pressede naturressurser. Men jeg er likevel optimistisk, for det går fremover. Andelen som sulter i verden er halvert siden 1990. Vi vet hvordan vi forebygger og reduserer konsekvensene av klimarelaterte katastrofer – og dermed bidrar vi også til å forebygge

lokale konflikter. Vi har kompetansen og ressursene til å nå målet. Men akkurat nå går utviklingen i feil retning, og derfor trenger verden en tydeligere politisk vilje for å nå målet om å utrydde sult globalt innen 2030.

Matsikkerhet – et forsømt felt

Flere norske organisasjoner mener Norge gjør for lite for å løse verdens sultproblemer. Regjeringen Solberg har valgt helse og utdanning som sine viktigste satsingsområder, men Caritas med flere mener at denne satsingen hverken vil være bærekraftig eller effektiv hvis ikke sult og fattigdom bekjempes. Forum for Utvikling og Miljø, en paraply-organisasjon for mer enn 50 organisasjoner, ga sommeren 2017 ut rapporten «17 mål, en framtid – slik kan Norge nå FNs bærekraftsmål innen 2030». Caritas var en av flere organisasjoner som bidro til rapporten. Her skriver ForUM at god ernæring er en forutsetning for overlevelse og læring. De peker på at når vi fyller fem år, er 90 prosent av hjernen ferdigutviklet. Feil- og underernæring de første leveårene fører til uopprettelige skader. Underernæring er underliggende årsak til nesten halvparten av alle dødsfall hos barn under fem år, og bistand til helse og utdanning må sees i sammenheng med ernæring. Likevel har ernæring vært nærmest fraværende i norsk bistand de siste tiårene. En satsing på ernæring i norsk bistand kan binde helse- og utdanningsarbeidet tettere sammen, skriver ForUM.

Er ernæring i seg selv et viktig poeng for Caritas?

– Helt klart. Det viktigste for oss er barna

og de kommende generasjoner. Mangel på mat i livets første tusen dager har livslange konsekvenser, og hjerne og kropp utvikler ikke sitt potensial. Hvert femte barn i verden lider av matmangel i disse livsviktige tusen dagene. Det er dypt urettferdig for de hundrevis av millioner barn dette gjelder, sier Lid.

Nødvendig med en handlingsplan

ForUM anbefaler også norske myndigheter å lage en handlingsplan for utrydding av sult som gir tydelige føringer for norsk arbeid med matsikkerhet, retten til mat og ernæring.

- Caritas stiller seg helhjertet bak forslaget om en norsk handlingsplan for å utrydde sult. Norge har en unik kompetanse – i privat sektor, i forskning og forvaltning – som kan bli avgjørende for at vi skal kunne utrydde sult globalt. Caritas jobber på bakken og kanaliserer kompetanse og ressurser som bidrar til utvikling og forbedrede levevilkår for familier i marginaliserte lokalsamfunn. Dersom vi får delta i utformingen av en slik handlingsplan, vil vi sikre at tiltakene treffer de med størst behov og størst potensiale.

Fungerende generalsekretær, Knut Andreas Orgland Lid.

Utrydde sult, oppnå matsikkerhet, bedre ernæring og fremme bærekraftig jordbruk.

I regi av Caritas lærer agronomer bort effektive dyrkingsteknikker, slik at småbrukerne får økt avlingene sine. (Foto: Catherine Trautes/Caritas Norge)

2 UTRYDDE
SULT

Hva gjør Caritas Norge for å fremme bærekraftsmål nummer to?

Caritas arbeider for en økt satsning på bærekraftig og robust matproduksjon, og støtter småbrukere og kvinner. Vi har programmer i en rekke land i Afrika, Asia og Latin-Amerika. Programmene våre tar utgangspunkt i de grunnleggende årsakene til sult på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå. Denne tilnærmingen er svært effektiv, og gjøres mulig gjennom utnyttelse av Kirkens innflytelsesrike posisjon i mange land, og et omfattende Caritas-nettverk som når ut til hundretusenvise av lokalsamfunn.

Fra ett til tre **MÅLTIDER OM DAGEN**

På landsbygda i Kongo er en av ti personer rammet av sult. Det siste året har antallet økt med 30 prosent. Men det finnes lysglimt. Kunnskap og opplæring har gitt mer mat til folk i Bas-Congo provinsen.

Av Ellen Høvik, kommunikasjon - og markedssjef i Caritas Norge

I 2013 var det vanlig med ett, maks to, måltider om dagen i M'vululu i provinsen Bas-Congo. Kosten var også svært ensidig med mye karbohydrater. I dag spiser 72 prosent to til tre næringsrike måltider om dagen, og kostholdet er mer variert og næringsrikt. Forklaringen er at 5 600 husholdninger har fått økt tilgang på næringsrik mat gjennom opplæring i mer effektive jordbruksteknikker, godt husdyrhold, entreprenørskap og kunnskap om god ernæring. Caritas Kisantu med støtte fra Caritas Norge står bak endringsarbeidet sammen med den lokale helsestasjonen i M'vululu. Deres statistikk viser at feilernæringen i området er redusert i perioden fra 2013. I et av prosjektområdene har inntektene steget med hele 56 prosent.

- Etter at jeg ble med i prosjektet har jeg lært om hvordan å dyrke kassava og jordnøtter mer effektivt. Nå får jeg større og større

avlinger, og har mat nok til at hele familien min kan spise tre ganger om dagen, forteller bonden Bieya Mboma Depa. Han har vært del av programmet siden pilotfasen i 2012.

I tillegg til å brødfø familien, har de 70 kilo jordnøtter til overs som de deler med fem andre husholdninger i landsbyen. De har også fått opplæring i effektivt kyllinghold. Nå er dyrehelsen bedre, og færre kyllinger dør. Bieya har også fått opplæring i å bygge en vedbesparende og mindre forurensende ovn. Den har redusert behovet for trekull med en tredjedel. Mindre kullfyring sparer også miljøet, og tiden barna i familien tidligere brukte på å samle inn ved. Familien har også plantet 1,5 hektar med akasiatrær for å skogkle landskapet. Det betyr mye for fremtiden, da området er preget av avskoging og trær bidrar til å binde fuktighet i jorda og unngå at den utarmes.

- Takket være en stor kassavainnhøstning i 2014, fikk familien også mulighet til å ta opp et mikrokredittlån på 150 USD. Med disse pengene har vi startet en liten familiebedrift der vi selger sukker, kaffe, brød og såpe. Med disse inntektene klarer vi fint å tilbakebetale lånet, sier Bieya. Nå ser han lyst på fremtiden.

SLIK BEKJEMPER CARITAS NORGE SULT

Å utrydde sult og ekstrem fattigdom er Caritas Norges hovedformål i vårt utviklingsarbeid. Vi hjelper fattige småbrukere til å øke matproduksjonen, slik at de skal kunne spise tre måltider om dagen. Folk i krise får livreddende nødhjelp.

Støtte til småbrukere ved å gi:

- tilgang til robuste såkorn
- opplæring i effektive dyrkingsmetoder
- opplæring i mer klimarobust jordbruk
- tilgang til kreditt
- tilgang til marked

Matvarehjelp i humanitære kriser

- 67 000 mennesker fikk nødhjelp gjennom Caritas Norge i 2016
- Caritas Norge bidro med mat og vann i Syria, Irak, Niger, Eritrea, Sør-Sudan, den sentralafrikanske republikk, Ecuador og Nepal.

- Norge kan ta **EN LEDERROLLE**

Hilal Elver, FNs spesialrapportør på retten til mat, er glad for at kampen mot sult er på den internasjonale dagsorden. Likevel mener hun næringsliv og politikere bør gjøre mer.

Av Andrew P. Kroglund

- Vil FNs bærekraftsmål nummer to, om utrydding av sult, være nok til å sikre retten til mat?

- Utrydding av sult er bare ett av delmålene under mål to. Det er selvsagt det første, det viktigste og det mest absolutte. Men bærekraftsmål nummer to støtter også bærekraftig landbruk og god ernæring. Det er ikke nok til å sikre retten til mat, så det ville vært enda bedre hvis bærekraftsmål to tydeliggjorde "retten til mat". Nå er målet et kompromiss mellom 194 stater.

- Hva har overrasket deg mest i løpet av din periode som en spesialrapportør?

- Jeg er skuffet, men ikke overrasket, over at globale næringslivsaktører ikke bryr seg nok om en mer rettferdig fremtid når det gjelder mat. Fortjeneste bør ikke alltid komme først. Mat dreier seg om langt mer enn lønnsomhet. Jeg vil også si at regjeringer er for opptatte av egen kortsiktige politiske fremtid, mens de burde bry seg mer om folks levebrød. Dette er skuffende.

Positive sider er at retten til mat, og betydningen av matsikkerhet, nå er høyt på den globale dagsorden. Slik var det ikke for

10-15 år siden. Vi er veldig oppmerksomme på viktigheten av matpolitikk og sammenhengen med global økonomi. Ernæring er en viktig del av det. Vi er ikke bare opptatt av kvantitet, men også av kvaliteten på maten. Matsikkerhet inkluderes også i diskusjonene om klimaendringer, noe som gir økt forståelse og bedre løsninger.

- Du argumenterer sterkt for at landbruksmetoden agroøkologi er det viktigste verktøyet for å sikre alle retten til mat og en bærekraftig matproduksjon. Er du redd skeptiske stemmer vil si du er venstresideromantiker?

- Absolutt ikke. Dette handler ikke om ideologi. Det handler om en livsstil, og om hvordan vi skal produsere maten vår bærekraftig. Agroøkologi er fremtiden. Det er mange vitenskapelige rapporter som tydelig viser at agroøkologi kan være et svar på hvordan vi kan utrydde sult og sikre matsikkerhet i en verden med økte klimaendringer, og det uten samtidig å kaste over 30 prosent av matproduksjonen vår.

- Og helt til slutt: På hvilken måte tror du at Norge best kan fremme retten til mat?

- Norge kan gjøre mye for å løfte temaet, men det første skrittet er å få begrepet "rett til mat" inn i grunnloven. Norge kan være det første europeiske landet som offisielt og juridisk aksepterer retten til mat som en grunnleggende menneskerettighet.

Hilal Elver, FNs spesialrapportør på retten til mat.
Foto: Rapporteur Office.

OM FNS SPESIALRAPPORTØRER

FNs spesialrapportør på retten til mat heter Hilal Elver. Hun er fra Tyrkia, men er bosatt i USA hvor hun er professor ved Santa Barbara universitetet i California. Hun har skrevet flere bøker, blant annet om internasjonalt samarbeid om vannressurser, om religion og bruk av hijab. Hun har også publisert mange artikler rundt kvinners rettigheter, miljørettigheter og om matsikkerhet. Alle FNs spesialrapportører er eksperter, gjerne akademikere, som på oppdrag utarbeider en rapport om et spesifikt tema eller land, innenfor sitt felt - sett opp mot menneskerettighetene.

Kilde: FN

OM AGROØKOLOGI

Agroøkologi er en landbruksmetode som setter jordbruk, mat og miljø i sammenheng og vektlegger bærekraft. Naturens egne økosystemer utnyttes til mer effektiv matproduksjon med mindre sprøytemidler og kunstgjødsel. Målet er at naturen selv skal regulere ugress, plantesykdommer og skadedyr gjennom vekselbruk.

OVER 340 MENNESKER DØDE I JORDSKJELV I MEXICO

343 mennesker er bekreftet omkomne etter et kraftig jordskjelv i Mexico 19. september. Jordskjelvet var det dødeligste i landet på over 30 år. Tiden etterpå har dessuten vært preget av stadige etterskjelv. 23. september tok et etterskjelv livet av ytterligere fem personer. Caritas Mexico er i samarbeid med Kirken engasjert i hjelpearbeidet. Kraftig regnvær har gjort arbeidet vanskelig.

15,2 % AV BARNA ER AKUTT UNDERERNÆRTE

Den humanitære situasjonen i Venezuela må nå defineres som kritisk. Caritas Venezuela forteller om familier som flykter, folk som stjeler dyr fra dyrehager eller leter i søppelkasser etter mat - alt på grunn av sult. En ny ernæringsstudie fra Caritas Venezuela viser alarmerende tall. Halvparten av barna under fem år er feil- og underernært, og over 15 prosent er rammet av akutt underernæring. Barn risikerer med det å få langvarige skader, eller dø av sult. Verdens Helseorganisasjon definerer det som en «humanitær krise» når 10 prosent av barna lider av underernæring. Antallet barn rammet av sult er doblet fra desember 2016 til august 2017. Caritas jobber allerede i Venezuela med å dekke humanitære behov. Caritas Norge jobber nå for å styrke innsatsen for de sultende i Venezuela.

DUGNAD FOR FLYKTNINGER

Caritas og 11 andre norske organisasjoner har gått sammen om et felles krav om at Norge tar et større ansvar for verdens flyktninger. I et innspill til statsbudsjettet for 2018 ber vi Stortinget vedta at Norge:

- Øker støtten til nødhjelp i nærområdene
- Tar imot minst 5 000 kvoteflyktninger
- Holder kostnader til flyktninger i Norge utenom bistandsbudsjettet

De tolv organisasjonene som har underskrevet appellen er; Amnesty, Atlas-Alliansen, Care, Caritas, Flyktninghjelpen, Kirkens Nødhjelp, Mellomkirkelig råd for Den norske kirke, NOAS, Norsk Folkehjelp, Plan, Redd Barna og Strømmestiftelsen.

DEN FØRSTE VERDENSDAGEN FOR FATTIGE 19. NOVEMBER

Pave Frans oppfordrer kristne rundt om i verden til å tjene de fattige med konkrete handlinger som retter seg mot deres daglige behov. I et dokument som lanserer en ny verdensdags for de fattige skriver han at det å tjene de fattige er "et oppdrag som ingen kristen kan se bort fra".

– Generøse og vennlige handlinger må ikke begrenses til sporadisk frivillig arbeid, men vi må også strebe etter å finne de virkelige årsakene til urettferdighet og virkelig møte de fattige, insisterer pave Frans.

GOD STEMNING PÅ KULTURDAG I OSLO

Lørdag 16. september arrangerte St. Olav menighet kulturdag i Akersveien. Fint vær og mye folk skapte god stemning for dette årlige arrangementet. Dagen begynte med messe i St. Olav domkirke kl. 10.30. Etter messen og frem til klokka 15 var det salg av mat fra ulike land, kulturelle innslag som dans og sang, rebusløp, leker for barn, fotball og mye mer. Alt overskuddet går til Caritas Norges utdanningsprosjekt for barn i Vietnam. Tusen takk! Den katolske menigheten St. Olav har medlemmer fra over hundre land og messer på flere ulike språk. Aktivitetsdagen er et initiativ som ble startet for å samle menigheten på tvers av språk- og kulturell bakgrunn, men er også åpen for andre.

EUS LIBYA-STRATEGI ER UAKSEPTABEL

EU vil fortsette sitt samarbeid med Libya for å stanse migranter fra Midtøsten og Afrika til tross for sterk kritikk fra menneskerettsorganisasjoner. Caritas mener dette er uakseptabelt.

– Urovekkende rapporter beskriver hvordan libyske væpnede grupper stopper migranter som vil ta seg til Europa. Færre migranter når Europa, men stadig flere sitter fast i Libya under forhold som er beskrevet som «helvete på jord». Vi får høre om misbruk, tortur, voldtekt og slaveri. Disse metodene er helt uakseptable og bryter med menneskerettighetene, sier fungerende generalsekretær i Caritas Norge, Knut Andreas Lid.

En avtale med Tyrkia fra 2016 stengte i praksis den til da mest brukte flyktningruten mellom Tyrkia og de greske øyene. I år har EU, med Italia i spissen, betalt den libyske kystvakten, for å stanse båtflyktninger før de når EUs farvann.

Foto: Caritas Internationalis

Les mer om disse sakene på
www.caritas.no

FISK MOT SULT

Fisk er en etterlengtet matvare blant mange fattige mennesker i Nord-Uganda. Kunnskap om produksjon, oppbevaring, markedsføring og salg gir folk i Nord-Uganda et bedre og mer proteinrikt kosthold, og øker inntekten for de fattigste.

Av Nina A. Brattvoll, humanitær koordinator i Caritas Norge

I samarbeid med Hauge Aqua utvider Caritas Norge sitt arbeid med fiskeoppdrett i Arua og Gulu-områdene nord i Uganda. Slik vil vi gi småskala bønder, ungdom og en fattig lokalbefolkning et mer næringsrikt kosthold og sikker inntekt.

Fiskeoppdrett gir bedre levekår

Fisk styrker helsen til de mange som nå lever på et veldig ensidig kosthold, ofte bestående av cassava, yuca, poteter, bananer og andre proteinfattige matkilder. Hauge Aqua bidrar med viktig fagekspertise og oppbygging av kompetanse. Arbeidet er så vellykket at vi nå utvider aktivitetene i Arua, og setter i gang nye aktiviteter i Gulu-området.

Støtte til de mest sårbare

Befolkningen i Nord-Uganda er godt i gang med å bygge opp livene sine etter å ha levd i en borgerkrigslignende tilstand fra 1994 til 2005, med geriljagruppen Lord Resistance Army (LRA) som største trussel. For sin egen sikkerhet måtte innbyggerne søke tilflukt i leire med begrenset bevegelsesfrihet, og de ble nesten totalt avhengige av matvarehjelp og beskyttelse fra nasjonale myndigheter og fra det internasjonale samfunnet. Siden 2006 har situasjonen gradvis forbedret seg, og i dag har de fleste flyttet tilbake til sine opprinnelige områder.

Det er mange utfordringer som venter familiene og den unge generasjonen som nå har vendt hjem. Spesielt ser vi at kostholdet lett kan bli ensidig. Fisk har et høyt næringsinnhold og er en god kilde til proteiner, men er likevel vanskelig tilgjengelig på grunn av liten produksjon, lange avstander til markedene og høye priser. Caritas Uganda kjenner de lokale forholdene, og er en viktig samarbeidspartner i arbeidet vårt fremover.

Mat og jobb for en bedre fremtid

Prosjektet går over en femårsperiode og fokuserer både på matproduksjon og på å gi marginalisert ungdom arbeid. Arbeidsledigheten blant unge i Nord-Uganda er skyhøy. Det er viktig og bærekraftig at ungdom får dokumenterbar og overførbar kompetanse innen akvakultur. Dette er kunnskap de kan ta med seg inn på jobbmarkedet, eller bruke til å starte opp for seg selv. Prosjektet inkluderer 860 ungdommer, og målet er at 60 prosent er unge kvinner.

Ungdommene får fagopplæringen, introduksjon i entreprenørskap og utvikling av en lokal akvakultursektor. I tillegg vil to regionale støttesentre jobbe med sertifisering,

infrastruktur for fiskeoppdrett, og ikke minst markedsføring og markedstilgang.

Våre aktiviteter de neste fem årene vil utgjøre en forskjell for fattige mennesker og gi ungdommer en mulighet til selv å påvirke sin egen fremtid.

- Tradisjonelt jordbruk er kjedelig og oppleves nesten som en straff. Muligheten til å lære om fisk gir oss spennende muligheter.

- Prosjektdeltaker, Gulu

Cato Lyngøy, daglig leder i Hauge Aqua og Caritas Uganda i samtale og diskusjon med lederen i Kungedi landsby i Gulu-distriktet om oppdrett av Tilapia, for mulig utvidelse av anlegget og oppstart av akvakulturprosjektet i Gulu.

Foto: Tommy Trenchard/Caritas Internationalis

Datteren min vil ikke **TO PÅ FLUKT**

- Jeg spør ammende mødre om de vil hjelpe til med å mate henne, jeg er så bekymret. Jeg vet ikke om hun vil overleve. Vi har ingen mat. Vi har ingenting, sier Abdul Rahman.

Av Birgit Vartdal, kommunikasjonsrådgiver i Caritas Norge

Den 21 år gamle mannen bærer sin fire måneder gamle datter, Sangida, i armene. Han er en av de nesten 400 000 Rohingya-muslimene som har flyktet fra Myanmar til Bangladesh de siste ukene etter at det på ny brøt ut kamper mellom opprørerne og regjeringsstyrker i Myanmar.

I Bangladesh bor flyktningene i midlertidige

leire, leier et rom i landsbyer eller de må bo under åpen himmel. Alle er helt avhengige av matvarehjelp og rent vann.

- For seks dager siden angrep hæren landsbyen vår. De skjøt overalt. De skjøt kona mi i ryggen, og hun døde av skadene, forteller Abdul Rahman.

Rohingya-muslimene blir av FN omtalt som

verdens største statsløse samfunn. De aller fleste rohingyaer i Myanmar er blitt nektet statsborgerskap, selv om de har bodd i landet i generasjoner. Myndighetene mener de tilhører et folkeslag som har sin opprinnelse i Bangladesh og derfor bør returnere dit. Caritas Bangladesh deler ut mat og annet utstyr til rohingyaene som har flyktet fra Myanmar.

Vi må holde ut til **NESTE INNHØSTING**

- I fjor ble avlingen ødelagt av mangel på regn, nå prøver vi bare å holde ut sulten til neste innhøsting, forteller Susanna Gelasivo.

Tenåringsjenta er kun 15 år, og allerede mor til Ross Edward på ni måneder. Caritas møter henne i landsbyen Enyif i Sør-Sudan.

- Vi flyktet fra kampene, men nå har vi kommet tilbake fordi situasjonen har roet seg. Da vi dro, måtte vi gå gjennom den myrete delen av elven for å unnslippe. Det regnet kraftig, og det var ikke trygt langs veien. Vi aner ikke hva som kan skje med oss når vi er i bushen, men med Guds beskyttelse håper vi det går bra. Det verste er de ukjente væpnede mennene som ofte utfører overraskelsesangrep, da har du ingen sjanse, deler Susanna.

Det som utløste borgerkrigen i Sør-Sudan i 2013 var en politisk konflikt om makten i landet mellom president Salva Kiir og den gang visepresident Riek Machar. To millioner er siden drevet på flukt, og tusenvis av sivile har blitt drept i det mange snakker om som et begynnende folkemord.

Foto: Caritas Internationalis

Foto: Isabel Corthier/Caritas Internationalis

NHO og Caritas med **KONFERANSE OM SULT**

Konferansen «Næringslivets rolle i bekjempelse av sult globalt» skal bidra til økt norsk satsing for å oppnå FNs bærekraftsmål to, om å utrydde sult. Den går av stabelen fredag 17. november og arrangeres av Caritas Norge i samarbeid med Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO).

Konferansen er en høynivåkonferanse med aktører fra regjeringen, norsk næringsliv, FN, stortingspolitikere, sivilsamfunn og akademien. Den består av en del der FN og norske myndigheter retter søkelyset mot sult, behov og tendenser. I del to utveksler norsk næringsliv sine erfaringer med å bidra til matsikkerhet og utryddelse av sult i verden. Til sist blir det en bolk der norske politikere diskuterer veien videre.

Vårt mål med denne konferansen er å inspirere norsk næringsliv og politikere til å bekjempe sult gjennom å utvikle matsektoren globalt, og dele den unike kompetansen Norge har på trygg matproduksjon. Vi håper

norsk næringsliv og politikere kan forplikte seg til å bruke Norges komparative fortrinn til å nå bærekraftsmål nummer to. Det er store markedsmuligheter for matproduserende sektor i Afrika, Asia og Latin-Amerika, og denne konferansen vil gi innsikt i muligheter for norske investeringer i markedene.

Når: 17. november fra kl. 09 – 15.30

Hvor: Ingeniørenes Hus,
Kronprinsens gate 17, Oslo

Påmelding: deltager.no/nullsult-konferansen

Utenriksministeren er invitert sammen med Food and Agriculture Organization of the United Nations, World Food Programme (WFP), Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO), EAT, Hauge Aqua, Cermaq, Yara, Hordafor og politikere fra alle partier.

STØTT KAMPEN MOT SULT

Mange av oss har det vi trenger. En gave med mening kan da være et alternativ til familie, venner eller som en bedriftsgave.

Foto: Catherine Trautes

Gi en julegave med mening

«Gå nå hjem, spis festmat og drikk søt vin! Send også noe av det til dem som ingen dekker bord for.»

- Nehemiah 8:10

Julen er en tid for ettertanke og nære samvær over god mat og drikke. Det er derfor vondt å tenke på at det er 815 millioner mennesker i verden som står opp og legger seg - sultne. Halvparten av disse er barn. Hvert annet barn under fem år som dør, dør av sult.

Sult skaper også grobunn for konflikt og tvinger årlig millioner av familier på flukt fra sine hjem.

Disse julegavene med mening hjelper fattige småbønder å produsere mer mat, slik at de får tilgang til et sunt og næringsrikt kosthold. Du bestemmer selv hvor mye du ønsker å gi.

Gavebeløpet du gir skriver vi i kortet, som vi sender deg per post. Du kan også skrive en personlig hilsen på kortet, hvis du ønsker det.

PRIVAT JULEGAVE MED MENING

1. Sett inn gavebeløp på Gavekonto: 8200.01.93433.
2. Merk innbetalingen: *Julegave med mening*
3. Skriv adresse og postnummer på innbetalingen
4. Caritas Norge sender deg i løpet av 3-4 dager gavekort i posten
5. Gaven gis til en du er glad i

For mer informasjon ring 23 33 43 60 eller send e-post til caritas@caritas.no

BEDRIFTSGAVE MED MENING

1. Send mail til caritas@caritas.no eller ring oss på 22 33 43 60.
2. Etter innbetaling mottar bedriften fysisk gavekort og digitalt gavekort

DETTE BIDRAR DU TIL

Caritas Norge sikret i fjor at 150 000 mennesker fikk to til tre måltider om dagen, fremfor å sulte.

- 250 kr gir mat til en familie i seks mnd
- 500 kr gir mat til en familie i et år
- 1.500 kr gir tre familier mat i et år
- 5.000 kr gir ti familier mat i et år

Besøksadresse:

Caritas Norge
Storgata 38
0182 Oslo

Postadresse:

Caritas Norge
Postboks 9277
Grønland
0134 Oslo

Kontaktinformasjon:

caritas@caritas.no
www.caritas.no
tlf: 23 33 43 60

HØSTAKSJONEN 2017

Stopp flukten fra sulten

#nullsult

**20 MILLIONER MENNESKER RISIKERER
Å DØ AV SULT, ET FLERTALL ER BARN.**

DITT BIDRAG REDDER LIV!

SMS Send NULL SULT til 2160 (200,-)

VIPPS 12135. Merk innbetalingen NULL SULT

GAVEKONTO 8200.01.93433

